UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Avthentica, Et Institvtiones

Bartolus

Lugduni, 1567

Testamentis ordinandis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96136

Visual Library

Dicitur. In gl. ꝙ male fid. poſſeſſoꝛ tenetur de fructibus pceptis ꝛ percipiēdis, hoc eſt verū ſi non hꝫ titulū excuſat ipſum a pcipiendis, quod dicitur qꝛ male fid. poſſeſ. habens ti. nō tenetur eadē actiōe qua ꝛ de fundo: qꝛ fructus illi pars fundi ſunt: vt ff. de rei vendi. l. fructus pendentes. Intelligas de pcipiendis id eſt, q percipi poterūt. Item quidā dicunt ꝙ male fidei poſſeſſoꝛ habēs tit. excuſat a percipiendis. dicūt per legē. C. de rei ven. l. domū. Sed dicit dominus meꝰ ꝙ illa lex hoc nō dꝫ. i. dicitur quod male fidei poſſeſſoꝛ habens ti. tenetur de perceptis, ſed nō dicitur qꝺ nō teneatur de percipiēdis. ſed non doctoꝛes hoc cōcludunt. ex quo dicit lex quod tenet de perceptis, videtur negare ꝓ nō teneatur de percipiēdis. ar.
2 ff. de iud. l. cū pretoꝛ. C. de procur. l. ſi maritus. †Sed dñs meus dicit ꝙ etiā habens titulū, ex q̊ male fidei poſſeſſoꝛ, tenetur de perceptis ꝛ percipiēdis, nec inuenitur lex que dicat ꝯtrium. Itē dicit ipſe ꝛ ſi hoc ſit verū ꝙ ppter titulum excuſetur a percipiē dis, hoc eſt verū vſque ad litis cōteſtationem poſt lit. cōte. nō: qꝛ poſt lit. cōte. omnes male fid. poſſ. pares ſunt. ff. de pet. her. l. ſꝫ ꝛ ſi lege. §. ſi aūt. dꝫ gl. male fid. poſſ. habens ti. excuſatur de percipiendis propter titulum, niſi in quatuoꝛ caſibus quibus de percipiendis ipſum nō excuſat, ꝛ numerat gl. illos caſus. Expoteſt dici bꝛeuiter quod male fid. poſſ. nō habeat titulū qm̄ dꝫ lex nullum ipſo iure, vel quem vult annullādum habere ꝓ nō titulo nec excuſatur a percipiendis: ꝛ ſic reducas illos quatuoꝛ caſus. Et ad vnū ꝙ dicitur quod male fid. poſ. non habens titulū vel habens, ſed nō iuſtū, tenetur de percipiendis: nō eſt intelligendū vt dictū eſt ſ. de percipiendis in futurum. qꝛ illi ſunt pares fundi, ꝛ veniunt in rei ven. ſicut ꝛ fundus. ff. de rei ven. l. fructus. vñ intelligit de percipiendis. i. qui percipi potuerūt, ſed a q̇: dicunt ꝙ a domino, nō a poſſeſſoꝛe, vnde ſᵐ eos ſꝫm gl. ſi nō ē bonus cultoꝛ, ꝛ poſſeſſoꝛ optimus, ſolum tenetur de his qui percipi poterunt a dño, nō a ſe male fi. poſ. ſed dicas ꝯ. qꝛ. l. dicat ꝙ tenetur de percipiēdis male fi. poſſ. ꝛ de his quos percipere potuit ipſe male fi. poſ. vt C. de rei ven. l. domum.

Is vero ad quem. Ibi dicit gl. vſufr. facit fructus ſuos ſtatim cū pcipit. dꝫ gl. percipit, ꝛ ſi in hoꝛreo ſint impoſiti. Sed dic ꝙ nulla eſt differentia inter bonoꝛū poſſeſſoꝛē ꝛ fructuariū quo ad hoc qꝛ ſtatim cū ſunt a ſolo ſeparati vterqꝫ facit ſuos ſed in hoc eſt differē tia qꝛ bone fid. poſ. facit ſuos ſiue ab illo ſiue a quocūqꝫ alio fuerint percepti, fructuarius nō niſi ipſe vel alius nomine ſuo percepit: vt ff. quibus mo. vſuſfru, amit. l. ſi fructuarius meſſem. ꝛ ff. de vſuris. l. qui ſcit. §. j.

1 ☞ Theſaurum ſi quis inuenerit an ꝛ quando ſit inuentoꝛis.

1 **Theſauros.** †Ibi dꝛ ꝙ ſi aliquis inuenerit theſaurū in loco ſuo. ſuus eſt. dicit gl. in ſuo hoc eſt dicere ſi dñs ſit loci in quo inuenit. dicit gl. ſiue dñs ſit directo, ſiue vtiliter vt emphyteutarius feudatarius. Placētinus tñ dicit ꝙ intellexit de dño directo: qꝛ ibi dꝛ ſimpliciter, ſi quis ī ſuo, i. ſi quis dominus inuenerit in loco cuius eſt dñs, vel cuius hꝫ dominium: ſed appellatione domini intelligit qui dominus pōt eſſe directo. ff. ſi ager vecti. pe. l. j. §. qꝺ in perpetuum. vnde ibi dicitur qui in perpetuum fundum cōduxerit, quis dominus nō ſit ꝛc. vnde tales dicuntur ibi non domini, ꝛ cōſtat ꝙ habēt vtile dominium, ꝛ ꝙ rei ven. vtilē hꝫ, vt ibi dicitur vnde qñ inueniā in meo: ꝛ qñ in alieno habes. C. de metallis ꝛ de metallarijs. l. cū cti. vnde dicit ſi habeat quis vtile dominium, ꝛ inueniat qd mobile vt pecuniā, certe ꝓfertur directo domino: ꝛ ſicut facit fructꝰ ſuos, ſic ꝛ illud mobile ſuum eſt. Si autem ſit immobile, vt qꝛ inueniat materiā argenteam, ipſa materia eſt immobilis. lꝫ cū extenſum ſit mobile, certe propꝛietas directi domini redibit ad dominum directū, ſicut ꝛ de feudo locuti ſumus. Quia locuti ſumus de dñio directo ꝛ vtili, ſcias ꝙ ſoli Italici ſunt domini quia non ſoluunt tributa rerū ſuarū: vnde dicuntur habere directū dominiū, ꝛ ſunt ſoli dñi rerum ſuarum. C. de vſuc. trēſfoꝛ. l. vni. ꝛ ita habes per legē illā ꝙ quicunqꝫ ſoluit tributū vel cenſum, ñ
1 eſt directo dñs ſed vtiliter. †Ex hoc dicit dñs meus ꝙ quicunqꝫ agit ꝯ aliquem, ꝛ proponat rei vendicationem qꝛ ꝛ pauci ſunt, imo pauciſſimi qui aliqd nō ſoluāt de re ſua immobili: permittit reus actoꝛem acquiri donec ſit prope ſententiā diffinitiuā. ꝛ tunc dicat. Domine iudex nō procedatis vlterius, qꝛ ineptā actionem propoſuit qꝛ egit rei vendicatione, ꝛ ſic dixit ſe directū dñm, ꝛ tamē non eſt, ſed vtiliter: vnde ex quo ſimpliciter intentauit rei vend. dixit directo ſe dominū, ꝛ eſt tributaria vel cenſualis ex hoc per iſta iura. C. de vſuca. tranſfoꝛ. l. vni. ff. ſi ager vect. pe. l. j. ff. ſi menſ. fal. mo. di.

1 ☞ Dominium qñ ſola traditione clauium transferatur.

Item ſi quis merces. ꝛc. Ibi dicit qꝺ ſi claues hoꝛrei vēditoꝛ tradidit emptoꝛi merciū q̄ erāt in hoꝛreo, foꝛte vini qꝺ erat in cellario. trāſfertur dominium ſine alia traditiōe ꝛ ēt poſſidet. dꝫ gl. ꝛ hoc ꝓpter pꝛeſentem viſionem. ff. de acq. poſ. l. j. §. ſi iuſſerim. dicendum ꝙ falſum eſt quod hic ꝓpter viſionem acquiratur poſſeſſio, vnde verū eſt quod per viſuꝫ acquiritur poſſeſſio vbi requiritur viſus rei que eſt acquirenda in poſſeſſio. vt ff. de acq. poſ. l. j. §. ſi iuſſerim. ſed hic quando hoꝛrea erāt clauſa qño viderit: nimis bene viderit qui viderat merces hoꝛreis clauſis, vnde per ſolā traditionē clauiū ante hoꝛrea, acquiritur poſſeſſio qꝛ claues ſunt via deueniendi ad poſſeſſionē, ſed de feſtuca quomodo ꝑ feſtucā alicui poſſeſſio acquiratur, dicit dominus meus quod non videt nec iura dicunt, nec ratio cōcoꝛdat.

Pro derelicto. Ibi dicitur quod id quod ꝓ derelicto habet, occupāti cōcedit. Quidā ponunt exemplū, ſi aliquis libꝛū apertuꝫ ꝓiecerit ī aquā nec ꝙ animo accipiendi a ſe pꝛoiecerit, ꝛ ꝓ derelicto habuit vnꝺ cōceditur occupanti. Dicas verū eſt niſi alia ꝑſumptio eſſet per ſe, ſcꝫ quod nemo pꝛeſumitur iactare merces ſuas, vt ff. de ꝯ ba. l. cū de indebito. dicit verū ſi exiſtens in periculo iactat etiā apertum nō pꝛeſumitur habere pꝛo derelicto, ſed ſi tēpoꝛe q̊ nō erat in periculo ex mō iactādi: qꝛ apertū iactauit pꝛeſumitur qꝛ habuit pꝛo derelicto, imo incumbit ſemꝑ onus ꝓbandi venditoꝛē velit vēdere vel vēdicare, qꝛ ſemper pꝛo dño ꝑſumetur. vnde dicit lex ſi aliquis occidit ſe, pōt eſſe quod pꝛopter cōſcientiā criminis hoc fecit, ſi demens hoc fecit, vel pꝛopter impatientiā doloris. Pꝛimo caſu amittit bona: qꝛ publicātur. Secundo caſu nō amittit: ſed ſi fiſcus petat bona, ꝑſumit pꝛo defuncto vt bona nō amittat qui moꝛtem ſibi cōſciuit pꝛopter doloꝛis impatientiā, vel vite tediū, vt C. de bo. eo. q moꝛ. ſibi cōſci. l. vlt. ad fi. qꝫ ꝛ in ꝓpoſito lꝫ aliqui ēt ſi nō eſſet tēpeſtas libꝛum apertum pꝛoiecerit ī aquā, pꝛeſumitur ꝙ non animo habendi pꝛo derelicto, ſed iō qꝛ timebat periculū: qꝛ lꝫ tempeſtas non ſit, tamen poteſt iactare, vel qꝛ timet periculū, vel quia habet animum habendi pꝛo derelicto: vnde ſemper pꝛeſumitur pꝛo domino ne rem ſuam amittat, quod timoꝛe periculi hoc fecerit.

De teſtamentis ordinandis. Rub.

Teſtamentum. Hic tāgit tria genera teſtamentoꝛū. Olim initio vtebātur homines duobus generibus teſtamentoꝛum, vnum vocabatur calatis comitijs q̊ vtebātur homines tēpoꝛe pacis: aliud erat genus quod vocabat pꝛocinctū, q̊ vtebant homines tꝑe belli, ꝛ quod illa duo ſic dicantur habes in gl. ꝛ eſt planum. Deinde acceſſit tertiū genus teſtandi quod appellatur teſtm̄ per es ꝛ libꝛā. id eſt, per es libꝛatum ſeu eſtimatum qꝛ teſtatoꝛ emancipabat filios, heres inſtitutus pꝛo modico emebat oīa bona teſtatoꝛis, ꝛ erat quidā qui libꝛabat ſeu eſtimabat oīa bōa defuncti ꝛ modice, ꝛ ſic eis eſtimatis ſeu libꝛatis modice heres emebat vt dixi. Sed quare hoc. ecce vna ratio, teſtatoꝛ habebat filios in ptāte, debebat eos emācipare anteqꝫ teſtaretur: qꝛ qꝛ viuēte patre filij ſunt quaſi domini rerum paternarum, ꝛ hr̄ditatis paterne, vt ff. de lib. ꝛ poſth. l. in ſuis. ꝛ ita ſi inueniretur teſtatoꝛ tꝑe moꝛtis habere filios in ſua ptāte iueniretur nō plene dñs: ꝛ qꝛ teſtari quaſi de alienis nō poterat, iō eos emācipabat ꝛ ſic erāt incogniti iure ciuili: emācipatio olim fiebat per imaginariā venditionem: iō incerte erāt iſte imaginarie vēditiones. ecce igitur quare ſic fiebat illud tertium genus. Alij dicunt ꝙ cauſa quare ſic fiebat, erat iſta: heres vt eſſet firmꝰ heres emebat pꝛo modico: qꝛ cā nō lucratiua firmioꝛ eſt qꝫ lucratiua, vt C. de ipo. lucra. de ſcrip. l. vni. ſed in parte iſtas rationes ex parte dei. ideo illa iura ſunt coꝛrecta: qꝛ nō habebāt veras cauſas.

In litera ſed cum paulatim. ꝛc. Ibi recitat ius nouum, id eſt ius cōſtitutionū circa teſtm̄. Et ibi dicitur in ver. ſignacula, ꝙ teſtamentum a iure pꝛetoꝛio hꝫ numerum ſeptē teſtium, ꝛ eoꝛum ſignacula, ꝙ teſtamētum a iure ꝑtoꝛio imo a iure ciuili hꝫ numerum ſeptem teſtium, vt ſ. e. verſ. acceſſit in fi. Sed dicendū quod a iure ciuili capit numerum ſeptē teſtium, ſed nō vere qꝛ libꝛipens ibi in extrema hr̄ditatis, q erat heres cōputabatur numerus ſeptē teſtium: ſed per ius pꝛetoꝛium exiguntur ſeptem veri teſtes, alij ab herede ꝛ ab eſtimatoꝛe: qꝛ per ius pꝛetoꝛium, nec emācipatio, nec iſta imaginaria venditio fiebat, vt in pꝛin. ver. ſed pꝛedicta in fi.

1 ☞ Mulier in teſtamētis non pōt eſſe teſtis. ſecꝰ in codicillis.
2 Impubes maioꝛ factus an poſſit teſtificari de his que vidit ī pupillarietate.

1 **Teſtes autem.** †Ibi dicitur quod mulier ñ poteſt ēē teſtis in teſtāmēto. Querit

an hoc ſit veruȝ. Dico teſtamenta noſtri tp̄is vt in pluribꝰ ſunt codicilli: qꝛ nō eſt teſtm̄ ſi nō ſit hr̄dis inſtitutio: ſed in teſtamē tis noſtri tp̄is nō inſtituuntur heredes: ideo teſtamēta noſtri tē poꝛis ſunt codicilli: tunc in eis pōt mulier eſſe teſtis. In teſtamē tis aūt veris in qbus exigitur hr̄dis inſtitutio, exigit̄ maioꝛ ſo-
a lennitas q̄ȝ in codicillis: iō in illis nō pōt eſſe mulier teſtis,[a] vt hic ꝛ ꝙ in codicillis ꝛ ſic in teſtamētis noſtri tempoꝛis hic in gl. oꝛ. ff. de teſt. l. qui teſtō. §. mulier. Querit gl. nunquid pōt eſſe teſtis
b impubes maioꝛ factꝰ,[b] de his que vidit in pupillari etate. Dico ꝙ non in teſtamentis vbi ſunt teſtes de eſſe teſtamenti, ſunt em̄ ſeptem teſtes vt hic. In aliȷ̈s pōt impubes maioꝛ factus eſſe te- ſtis de his que vidit in pupillari etate. arg. ff. de verb. ſig. l. notio nem. §. fi. ꝛ ita dicit gl. Dicebat dn̄s domini mei ꝯ̄ꝛium: qꝛ ſi vi dit aliqua in pubertate indiſcrete concepit: ꝛ ideo lȝ poſtea fiat maioꝛis etatis vere ſcit indiſtincte ꝛ incōplete, ſic ꝛ tunc ſciuit: iō impubes maioꝛ factus de eo quod vidit in pupillari etate nō pōt eſſe teſtis. Ad legem q̄ȝ gl. inducit. ff. de verb. ſig. l. notionē. §. j. reſpondet, quod ſeruus liber factus de eo quod vidit in ſerui tute pōt ferre teſtimonium: qꝛ ea que in ſeruitute ſciuit, ita di- ſcrete ſciuit ꝛ cum eſt liber. ſed ſic non eſt in-pubere, vt dictum eſt. Et pꝛo ſua ſententia inducebat argumen. ff. de ſeruis expoꝛ- tandis. l. ſi minoꝛ. Ego dico ꝙ ſi vidit in pubertate id eſt, in eta- te infantili, vel pꝛoxima infantie non poteſt ferre teſtimoniū ma ioꝛ factus: ſed ſi vidit id in pubertate poſtquā erat doli capax, ꝛ ſic habeat tale quale iudiciū, tunc poſſum dicere cū gl. ꝙ poteſt ferre teſtimonium. arg. ff. ad Sylla. l. excipiuntur. in fi.

ADDITIONES.

a ¶ Non pōt eſſe teſtis. Uide tamē Bart. in l. hac cōſultiſſima. §. ex imperfecto. C. eo. vbi dicit qḋ teſtamentam imperfectum ra- tione ſolennitatis vȝ quo ad liberos tantum. Et ſubdit qḋ iſtud teſtamentum imperfectum inter liberos poteſt pꝛobari duobus teſtibus maribus vel feminis.

b ¶ Impubes maioꝛ factus. Adde qn̄ poſſit teſtificari impubes factus pubes, de eo quod vidit in pupillari etate Bar. in l. ad te ſtium. §. conditionem. ff. de teſta.

1 ☞ Inſtrumentū publicū quando habeat vicem duoꝛū teſtium.

Sed cum aliquis ex tribus ꝛc.

In illo ver. ſuper illo verbo, ſignaret, eſt q̄dā gl. ſignata, q̄ ſic in- cipit, quidā hic intelligunt ꝛc. gl. illa ſic dȝ intelligi. gl. ſupponit ꝙ ſi qs ex teſtibus adhibitus in teſtamento fuit ſeruꝰ, ſi teſtamē tum reuocet̄ in dubiū, nō pōt ꝓbari per ſeptem teſtes, vnde ha- bes pꝛo cōſtanti ꝙ ſoli teſtamento ex q̄ inuenitur ſic ſcriptuȝ, ꝛ qlibet teſtiū recognoſcit ſigilla ſua ſtaretur ei abſq; hoc qḋ te- ſtes vadāt ad iudiciū, ꝛ ſic ſe hȝ cōſuetudo, ꝛ ſic cōcoꝛdat Joan. Azo in ꝯ̄ꝛium in quo iſta diſtinctio. Gl. iſta nō aperit vnde intel ligas ꝙ bene cōcoꝛdat ꝛ Jo. ꝛ conſuetudo qḋ in teſtamēto in ſcri ptis de q̄ nunc locuti ſumus ſic ſcriptura ſola ſigilla ſeptem te- ſtibus recognitis ꝓbatur, ſi teſtamentum in ſcriptis in dubium reuocetur, nec opoꝛtet teſtes venire ad iudiciū. Sed in teſtamen to fuit iſta diſſentio. Pone teſtatoꝛ vocat tabellionē, ꝛ in pſona publica ſcribit teſtm̄, ꝛ tȝ foꝛmā inſtrumenti publici, ꝛ hoc coꝛaȝ ſeptē teſtibus, in q̄rum pꝛeſentia dicit teſtatoꝛ, illi lego tantū ꝛ illi tantū, lȝ ſcriptura nō ſit teſtamētū in ſcriptis, qꝛ nō eſt foꝛma teſtamenti in ſcriptis obſeruata; qꝛ nō ſubſcripſerunt teſtes, nec ſignauerunt. itē qꝛ coꝛā ſeptē teſtibus teſtatoꝛ voluntatem ſuam expꝛeſſit, moꝛiuntur teſtatoꝛ ꝛ teſtes, foꝛte reuocatur in dubium, an defunctus fecerit teſtamentum, nōne poterit pꝛobari per iſtā ſcripturā. Dixit Joā. ꝙ ſic: qꝛ inſtrumentum publicum qꝛ manu pſone publice reſcriptum. Azo dixit ꝯ̄ꝛium lȝ Jo. ꝛ conſuetudo hoc admittat, qꝛ lȝ alias publicum inſtrumentum faciat fidem, non tamen hȝ niſi vicem duoꝛum teſtium: ſed teſtamentum etiā ſine ſcriptis nō pꝛobaretur per duos teſtes, imo exigerentur ſe- ptem, ergo nec teſtm̄ manu publica ſcriptum pꝛobat. Hec eſt o- pinio Azonis ꝛ eſt verioꝛ de iure, ꝛ eā tenent doc. ꝛ ſic intelligas iſtā diſtinctionem qꝛ per gl. intelliges eam. nec hic nec. C. de bo noꝛum poſſeſ. ſecundum tabulas. l. ij. vbi hic diſtinctio.

☞ Domeſtica perſona quando repellatur a teſtimonio.

1 **In teſtibus autem.** ¶ † In fine huius §. di citur teſtimoniuȝ dome
a ſticum repꝛobatum[a] eſt vnde q̄rit ibi gl. mercenarius liber ho- mo ſeruit pꝛo mercede, pōt ne eſſe teſtis? Dicit ꝙ nō: qꝛ eſt pſo- na domeſtica. vnde dicit lex quod furtum cōmiſſum a tali perſo na, eſt furtum domeſticum, vt ff. de penis. l. reſpiciendum. §. fur- ta domeſtica. Dominus domini mei dat breue cōſilium, ſi velit dn̄s quod famulus eius ſit teſtis, det ei licentiā: ꝛ ſic erit habilis tp̄e ferendi teſtimonium: qꝛ non inuenitur ꝙ erit domeſticus ad ferendum teſtimoniū admittetur: qꝛ tp̄s ferendi teſtimonium in ſpicitur etiā conditio teſtium. ff. de teſtib. l. iij. §. lege. nec facit do lum dn̄s qui hoc facit qui appareat ſibi pꝛobationem. Et ipſe dicebat ſi poſſet conſtare quod dn̄s haberet ſpem ꝙ famulus re uerteretur lato teſtimonio. non admitteretur ad teſtimoniū ferē duȝ: qꝛ dicit lex, quod ſi accuſetur aliquis de adulterio, ſerui toꝛ quentur ꝛ vendentur, vt nō habeāt ſpem redeundi: non auſi eſ- ſent dicere aliquid contra dominum. Hoc eſt quod pꝛobatur. ff. ad le. Jul. de adul. l. ſi quis poſtulauerit. §. iubet.

ADDITIO.

a ¶ Domeſticum repꝛobatum. Adde ꝙ domeſticus qn̄ admittat̄ in teſtem officio iudicis relinquitur. Bar. in l. ij. C. de teſt. ꝛ nun quid in domeſtica pſona admittatur in teſtem ꝯ̄ aliā domeſticaȝ vide per eundē in d. l. ij. ꝛ nunquid domeſtici in cauſa matrimo. nō ſint ſuſpecti, vide Alex. in conſi. cxx. inci. in caſu pdicto. ver. item qꝛ matrimonioꝛū in iij. vol. ꝛ ed. de ſe. in cōſi. cxix. inci. nul li dubium. Alex. in conſi. xcvj. in iiij. vol. Pan. ꝛ doc. in c. in lite ris. de teſt. vbi eſt locus pꝛopꝛius huius materie.

1 ☞ Legatarius quando poſſit eſſe teſtis in teſtamento.

1 **Legatarius.** † Ibi dicitur ꝙ legatarius pōt eſſe te ſtis in teſtamento in quo ſibi legatuȝ relictuȝ eſt, arguit ꝯ̄ gl. qꝛ nemo pōt eſſe teſtis in cauſa ſua, vt C. de teſt. l. omnibus. ergo ꝛc. Dicendum ſi reuocaretur in dubio de legato ſibi dimiſſo, non eſſet teſtis: ſed de cōtentis in teſtamē to pōt: lȝ nunc videatur indirecte eſſe teſtis pꝛo commodo ſuo, ꝯ̄ authoꝛitate tu. l. j.

Ultimus. Sed hec quidē ꝛc. In q̄ dꝛ teſtimonio ſine ſcriptis pone coꝛā ſeptem teſtibꝰ, dixit te- ſtatoꝛ ſuā ſupꝛemā voluntatē, hr̄dem inſtituit, relinquit legata, ꝛ oēs ſeptem teſtes ſigillauerūt ꝛ ſubſcripſerunt. Queritur an ſit teſtm̄ in ſcriptis vel ſine ſcriptis. Uidetur quod ſine ſcriptis: qꝛ coꝛā oībus ſuā voluntatem edidit. Uide ꝙ in ſcriptis: qꝛ ibi foꝛ maliter in ſcriptis. Dico ꝙ cōſiderandū eſt quid actum eſt a de- functo. Et ſm̄ hoc debet iudicari teſtamentum in ſcriptis, vel ſi ne ſcriptis. Sed ſi non conſtat, dico ꝙ eſt teſtamentum in ſcri- ptis, ꝛ ſine ſcriptis. Sic enim nihil pꝛohibet in eadem ratione, ſm̄ diuerſas conſiderationes plures eſſe rationes fallendi ſimi- liter in eodem facto ſm̄ diuerſas conſiderationes poſſunt eſſe di uerſi ꝯ̄ctus vt ſi dicā alicui, vendis mihi equū tuū pꝛo decem, et rn̄det vēdo, ꝛ eſt ſtipulatio ꝛ vēditio, ſic eſt ꝛ teſtamēti factio in i- ſto facto ſi habeat ea que exiguntur ad teſtm̄ in ſcriptis et ea que exigūtur ad teſtamentum ſine ſcriptis pōt dici in ſcriptis ꝛ ſine ſcriptis: non ꝙ ſint duo teſtamenta: qꝛ eſt vna volūtas, ergo eſt vnum teſtm̄ nec aliqs pōt decedere duobꝰ. teſtamentis factis niſi ſit miles, ſed eſt teſtm̄ habēs duas foꝛmas, ſȝ. in ſcriptis ꝛ ſi ne ſcriptis, ꝛ eſt vtilitas vt iſtas duas foꝛmas habeat qꝛ pōt he- res ſe iuuare vt de teſtamento ſcripto vel nō ſcripto, ꝓbat ſola ſcriptura ſeptē teſtibꝰ recognoſcētibꝰ ſigilla ſua: nec opoꝛtebit teſtes ad iudiciū venire ſed ſi ex nō ſcripto opȝ ꝙ p ſeptē teſtes ꝓbent ꝛ deponāt ꝙ audierūt teſtatoꝛē dicētē iſtā ſuā vltimā volū tatē ꝛ infra opoꝛtebit eos ad iudiciū venire, vt ſ. dixi. ꝛ ſic non obſtaret poſtea ꝙ vnꝰ eſſet ſeruꝰ de ſeptē teſtibus teſtamenti in ſcriptis bene ꝓbaret̄ nihilhominꝰ teſtm̄ in ſcriptis, qꝛ ſeruꝰ be- ne poſſet recognoſcere ſigillū ſuum ſed ſine ſcriptis nō: qꝛ opoꝛ teret teſtes in iudiciū venire ꝛ deponere de auditu. Sed cum eſt in ſcriptis nō deponunt teſtes ꝙ audierunt teſtatoꝛē ita teſtari, qꝛ ipſi neſciuerunt qualis erat voluntas defuncti vn̄ nullum fe runt teſtimonium ſed ſolū cognoſcūt ſigilla ſua ſed ſeruꝰ poteſt hoc facere ſȝ cognoſcere ſigillū ſuū ſed deponere ꝛ facere teſti- moniū nō pōt. qꝛ opoꝛteret eum in iudiciū venire ꝛ ſeruꝰ in iudi cio eſſe non poteſt ꝛ ideo lȝ vnꝰ de teſtibꝰ appareat poſtea ſeruꝰ poteſt probari teſtm̄ in ſcriptis ſed non ſine ſcriptis

De militari teſtamento. Rub.

1 ☞ Miles quis vere dicatur ꝛ de requiſitis.
2 Militum pꝛiuilegia quibus militibus competere debeāt.
3 Militis teſtamentum an ſubȷ̈ciatur querele.
4 Militis teſtamentum qualiter fiat.

SUpꝛa dicta diligens obſeruatio. Dicit gl. ſuper rubꝛ. miles dictus eſt a malo verum eſt, nō ꝙ malum nobis īferat ſed ꝙ a malo nos defendat, vt C. de offi. pꝛeto
1 Aphri. l. ſecunda. † Itē dicit gl. quod ad hoc quod ſit miles, opoꝛtet qḋ iuret ſe nō euitatu- rum

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN